

Pispalan Pulteri

Teksti ja kuvat: Timo-Olavi Jalkanen

Sunnuntai-iltana kello *son tasan yhdeksän. Baaritiskin vierestä kiirii Heinarin karhea-ääninen kysymys: "Miksi kutsutaan Argentiinalaista karjapaimenta?" Mielialat pöydissä vaihtelevat tietämisen ilosta pään puristuksen tuskkaan. Heidi tuo viinilaseja janoisille. Pian 40 vuotta täyttävä Pulteri elää kuten ennenkin - tunteella ja tunnelmalla.*

Pispalan Pulteri on paikka jossa legendoja on syntynyt, elänyt ja jonka kautta legendoja on kulkenut hautausmaalle. Matti Pellonpäästä kuljettanut ruumisauto pysähtyi Pulterin eteen kun Kaurismäet poikkesivat siellä vainajaa kunnioittavalla ryypyllä.

Pulterissa on tavattu, rakastuttu, erottu, itketty ja naurettu. Se on paikka jossa vanhaa pispalaisuutta voi vielä aistia ja tarkastella yhdellä istumalla. Ihmiset ja tekeminen ovat tärkeitä. Maallisuus ei ole pääroolissa, vaikka alue onkin porvarillistunut. Ihmisillä on erilaisia mielipiteitä ja ideologioita, mutta se ei estä yhdessäoloa. Täällä ollaan kaukana amerikkalaisesta "I love you" -meiningistä, jolla ei tarkoiteta mitään. Pulterissa sen sijaan rakastetaan ihmisiä sanomatta mitään.

Pispala, Suomen Kuuba ?

Ulkopuolisen silmissä Pispala saattaa näyttytyä suomen Kuubana, jossa aika on pysähtynyt ja jossa elämisen laatua ei mitata vain euroissa. Pulterissa "Pispalan konjakkii" on kolmen tähden jaloviinaa. Pispalalaisuus on täällä tärkeämpi kuin ammatti tai asema, ja historia on osa tätä päivää. Tekopyhyys ja ahneus eivät ole Pulterissa muodissa.

Ilmapiiiri on kuitenkin avoin myös "turisteille". Viereisessä Rajaportin saunassa käy saunoja saunaseuroista ympäri Suomea. Heille Pulterissa käynti on osa saunamatkaa. Jenkkiautojen harrastajat täyttävät paikan Rompepäivien aikaan. Pulterilaisia oudoilta näyttävät vieraat eivät kauhistuta.

Pispalassa ihmisten sattumanvaraiset tapaamiset ja touhuamiset ovat tuottaneet suuren joukon eri yhdistyksiä, tapahtumia, näytelmiä ja elokuvia. Pulterin jukeboxista löytyy neljä omatoimisesti Pispalassa tuotettua CD-levyä. Ruokalistojen taakse on kirjoitettu lukemattomia runoja, lauluja ja suunnitelmia.

Pulterissa käyvien ihmisten monitoimisuus häkellyttää. Yhdestä loosista voi löytää ryhmän, jossa päätoimittajan säveltää valssia, teatterijohtaja laatii laulun sanoja, apulaispormestari kirjoittaa runoa, ylilääkäri suunnittelee taidenäyttelyä, taiteilija viimeistelee nanoteknologia-artikkelia ja eri ammatin harjoittajat opettelevat näytelmää. Paikassa voi törmätä tuttuun näyttelijään tai Suomen tunnetuimpaan mäkikotkaan.

Pulteri , anno 1968

Pispalan Pulteri perustettiin Alkon kortteliravintolakokeiluna silloin työläiskaupunginosaksi miellettyyn Pispalaan. Ravintola avasi ovensa 9. syyskuuta 1968 klo 19. Pulterin superpihvi on ollut listalla avajaispäivästä tähän päivään. Salin paksut ylähirret, Pispalanharjasta kaiveutut pyöreät pulterikivet sisäseinissä sekä ulkoseiniä koristavat jättikokoiset ritsat ovat alkuperäisiä.

Lähes joka päivä Pulterissa käyvä Erkki Ylinen oli paikalla jo Pulterin avajaisissa 1968. Hän muistaa Pulterin vuosikymmenien takaiset tunnelmat paljon kiihkeämpinä kuin nyt. Silloin Pulterissa oli myös vastakkainasettelua vallankumousta tekevien opiskelijoiden ja työväen välillä. Nyt porukka on seesteisempää, Ylinen toteaa.

Ahosen ja Kältsyn aika 1992

Pispalan Pulterin henki oli välillä hukassa kun paikka oli huonolla menestyksellä saneerattuna moderniin formaattiin. Vuonna 1992 Matti Ahonen aloitti Pulterin palauttamisen vanhaan asuun. Vuosina 1993-94 syntyi alkuperäistä muistuttava Pulteri kelohonkalooseineen uudelleen.

Paikka ei myöskään toiminut ilman pispalalaisen sielun ymmärtämistä. Sitä oppimaan ja paikkaa vetämään Ahonen poimi toisen ravintolansa baaritiskiltä Näsinneulassa kokkina toimineen Juha "Kältsy" Tuomisen. Tehtävänä oli saada paikka jälleen heräämään. Kältsy piti enemmän salin puolen toiminnasta kuin keittiötöistä, ja pispalalaisten ymmärtäminen ja hengen

- 40 vuotta elämää

timo-olavi.jalkanen@databooks.com

rakentaminen alkoi. Myös Ahonen oli töissä Pulterissa vuosina 1993-94. Nyt 15 vuotta myöhemmin ravintolapäällikkö Kältsy tuntee suuren osan asiakkaistaan kuin omat taskunsa, yön viime tuntien osalta jopa paremmin kuin asiakkaat itse. Hänen tiiminsä: Eetu, Heidi, Juhani, Reetta ja Vesa, ovat myös oppineet paikan hengen.

- Pulteri on monen pispalaisen olohuone. Täällä käy paikallisen laulun Rajaportin humpan mukaisesti porvari ja duunari. Päivisin tulevat yrityslounastajat, illalla vakioasiakkaat ja viikonloppuina perheet ja vähän kaikki, kertoo Kältsy.

Krouvari Ahonen tunnustaa, että yhtä voimakasta henkeä ei muista hänen ravintoloistaan löydy, vaikka ruokapuolenkin merkitys on Pulterissa tärkeä.

- Panostamme hyvään ruokaan. Kokkimme tekevät ruoat alusta alkaen. Emme käytä puolivalmisteita, jolloin asiakas saa aina meidän parasta laatua. Asiakas on meillä vieras tullessa, ollessa ja mennessä. Henkilökunnan tehtävä on ylläpitää tuota Pulterin henkeä. Ja ilman sitä paikka ei toimi vaikka muut asiat olisivat kuinka hyvin, toteaa Ahonen.

Pulterikivi on pyöreä

Ravintola Pulteri jatkaa elämäänsä pispalalaisten olohuoneena ja muidenkin kohtauspaikkana. Yhdistykset sekä yksityiset touhuavat ja Heinarin karhea ääni kuuluu tietokilpailuissa sunnuntaihin. Se argentiinalainen karjapaimen on gaucho. Mutta miksi pulteri on pyöreä? Siksi että vierivät kivet eivät sammaloidu.

Pulterin avajaismainos Aamulehdessä 9.9.1968

Ritsat uloseinillä kuvastavat vanhaa Pispalaa

Heinari kyselee ja Heidi tarjoilee

Kaksikko vuodesta 1993: krouvari Ahonen ja ravintolapäällikkö Kältsy

Erkki Ylinen, 40 vuotta ikkunapöydässä

